

(190148)

Şâhrâh Çeşmesi ve Tâhir Ağa Tekkesi

Tekrar gerisin geri Zeyrek Mehmed Paşa Sokağı'ndan Haydar Caddesi'ne dönüyoruz, kaldığımız yerden Halîç istikametinde ilerliyoruz, Haydar Caddesi'nden sola dönen Esrar Dede Sokağı'na kadar gidiyoruz. Esrar Dede Sokağı'na dönünce biraz ileride solda Şâhrâh Çeşmesi ve Tâhir Ağa Tekkesi önüne geliyoruz

Esrar Dede Sokak'tan Tâhir Ağa Tekkesi'nin cümle kapısına bir çıkmaz sokaktan girilir. Esrar Dede Sokağı'ndan dönerken köşede "Şâhrâh Çeşmesi" adıyla şöhret bulmuş Kanunî dönemine ait banisi meçhul klasik çeşme yer alır.

*"Ayn-ı lutf-ı Şâhrâh târih şüüd
Hâzihi aynün li-mâin dâimin"*

yazan kitabedeki "Ayn-ı lutf-ı Şâhrâh" ifadesi H.967 (1559-60) tarihini verir.

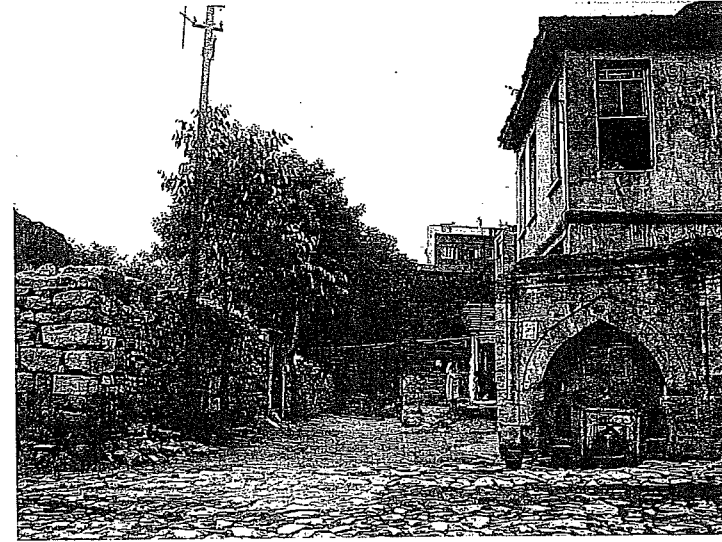
Tekke-cami, kapıcıbaşılardan Tâhir Ağa tarafından yaptırıldı. Bu zat, surre emini olarak gittiği Hicaz'dan dönüştü Şam'a geldiğinde bir sebeple başı gövdesinden ayrılmak suretiyle 1782'de (H.1196) idam edilmişti. İstanbul'a kesik başı gönderilmiş olan ağanın haziredeki kabri bu başı saklar. Mezar taşını Revnakoğlu tesbit eder (232:134):

Başlıksız, düz mermer taş (bânî-i dergâh), sülüs (232:134): "Allah Bâkî - Sâhibü'l-hayrât ve'l-meberrât merhûm ser-bevvâbin-i dergâh-ı âli el-Hâc Seyyid Mehmed Tâhir Ağa rûhuyıçun fâtiha, 1196"

Tekkenin ilk şeyhi Nakşibendiyye'den Mehmed Sâbir Efendi'ydi. Tâhir Ağa'nın tekkesine H.1774'te postnişin olmasını temin ettiği bu şeyh dört yıl sonra vefat etti, kabri hazirededir (232:133):

Duvar dibinde, kısmen kırık, mistarlı, yeşile boyalı mermer şâhîde. Başında cesim Nakşî tâc-ı şerifi, sülüs yazı ile: "Hü - Postnişin-i meşihat-ı Nakşibendiyye olan es-Seyyid eş-Şeyh merhûm ve magfûr Mehmed Sâbir Efendi rûhuna fâtiha, 1178"

Tekke bu açılıştan sonra bir devir Uşşâkiyye'den şeyhlerin idaresine geçse de ilk Nakşî cephesini bir şekilde hep muhafaza edecektir. Tekke kuruluşundan biraz sonra Mehmed Sâbir Efendi'nin vefatıyla İbn Arabî takipçisi olan ve telifleriyle şöhret bulan Abdullah Salâhî (ö.1783) ile Uşşâkîlik'e geçti.

Şâhrâh Çeşmesi
(Belediye
Arşivi'nden)

Tâhir Ağa
Tekkesi avlusu
(Beyza Kökrek'in
tezinden Baha
Tanman fotoğrafı)

Mustafa Koç, Revnakoğlu'nun İstanbul'u: İstanbul'un iç tarihi: Fatih, c. 2,
İstanbul: Fatih Belediyesi, 2021. İSAM DN. 293771